

तालिका १: विभिन्न जनगणनाहरूमा नेपालको जनसांख्यिक स्थिति							
वर्ष (वि.सं)	जनसङ्ख्या	अन्तर गणना जनसङ्ख्या परिवर्तन		वार्षिक जनसङ्ख्या वृद्धिदर (%)	जनसङ्ख्या दोब्बर हुन लाग्ने अवधि (वर्ष)	लैङ्गिक अनुपात (प्रति सय महिलामा पुरुष)	जनघनत्व (जनसङ्ख्या प्रति व.कि.मि.)
		संख्या	प्रतिशत				
१९६८	५६,३८,७४९	-	-	३८
१९७७	५५,७३,७८८	-६४९६१	-१.१५	-०.१३	३८
१९८७	५५,३२,५७४	-४१२१४	-०.७४	-०.०७	३८
१९९८	६२,८३,६४९	७५१०७५	१३.५८	१.१६	६०	४३
२००९ - ११	८२,५६,६२५	१९,७२,९७६	३१.४	२.२७	३१	९६.८	५६
२०१८	९४,१२,९९६	११,५६,३७१	१४.०१	१.६४	४२	९७.०	६४
२०२८	१,१५,५५,९८३	२१,४२,९८७	२२.७७	२.०५	३४	१०१.४	७९
२०३८	१,५०,२२,८३९	३४,६६,८५६	३०.०	२.६२	२६	१०५.०	१०२
२०४८	१,८४,९१,०९७	३४,६८,२५८	२३.०९	२.०८	३३	९९.५	१२६
२०५८	२,३१,५१,४२३	४६,६०,३२६	२५.२	२.२५	३१	९९.८	१५७
२०६८	२,६४,९४,५०४	३३,४३,०८१	१४.४४	१.३५	५२	९४.१६	१८०

१.३. राष्ट्रिय जनगणना २०६८

राष्ट्रिय जनगणना २०६८ नेपालको एघारौँ र एक शताब्दीको जनगणना हो । यसको स्थलगत विवरण सङ्कलनको कार्य वि.सं. २०६८ साल जेष्ठ-असार महिनामा सम्पन्न गरिएको थियो । वैज्ञानिक तवरले तयार गरिएको प्रश्नावली, शहरी क्षेत्रका लागि गणना क्षेत्र नक्शा र ग्रामीण क्षेत्रमा गाउँ विकास समितिको नक्शाको प्रयोग, हालसम्मकै समावेशी फिल्ड स्टाफको परिचालन, गहन प्रचारप्रसार, नागरिक समाजबाट स्वतन्त्र पर्यवेक्षण, स्वदेशी वित्तीय साधनको मितव्ययी प्रयोग र भरपदो प्रशोधन आदि यस जनगणना २०६८ का प्रमुख विशेषताहरू हुन् ।

१.४ राष्ट्रिय जनगणना २०६८ को गणना संगठन

राष्ट्रिय जनगणना २०६८ को सञ्चालनका क्रममा आवश्यक समन्वय र निर्देशनका लागि राष्ट्रिय योजना आयोगका माननीय उपाध्यक्षको संयोजकत्वमा एक जनगणना निर्देशक समितिको गठन गरिएको थियो । यस समितिमा विभिन्न ७ वटा मन्त्रालयका सचिवहरू, राष्ट्रिय महिला आयोगका प्रतिनिधि, राष्ट्रिय दलित आयोगका प्रतिनिधि र आदिवासी जनजाति उत्थान राष्ट्रिय प्रतिष्ठानका प्रतिनिधि सदस्य रहने र केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागका महानिर्देशक सदस्य सचिव रहने प्रावधान थियो । निर्देशक समितिले बैठकहरूमा विषयविज्ञ र लब्ध प्रतिष्ठित व्यक्तिहरूलाई संलग्न गराउन सक्ने व्यवस्था गरिएको थियो । त्यसैगरी केन्द्रीय तथ्याङ्क विभागका महानिर्देशकको अध्यक्षतामा एक प्राविधिक समिति पनि गठन गरिएको थियो । प्रचारप्रसार, लगत प्रशोधन आदि कार्य सञ्चालनका लागि विषयगत समितिहरूसमेत गठन गरिएका थिए । प्रश्नावली तर्जुमा, आर्थिक क्षेत्रको वर्गिकरणसम्बद्ध कार्य, गणना जाँच सर्वेक्षण, लगत प्रशोधन अनुगमन, जातजाति, धर्म